

ХАРИЛЦАА ХОЛБООНЫ
ЗОХИЦУУЛАХ
ХОРОО

ОЛОН СУВАГ ДАМЖУУЛАХ ҮЙЛЧИЛГЭЭ ЭРХЛЭГЧДИЙН ҮНДСЭН БАГЦААР ДАМЖИЖ БАЙГАА ТЕЛЕВИЗИЙН СУВГИЙН ТООН МЭДЭЭЛЭЛ

Хяналтын тайлан · 2026 оны эхний хагас жил

Өргөн нэвтрүүлгийн зохицуулалтын газар

2026 он

1. ТАНИЛЦУУЛГА

Олон суваг дамжуулах үйлчилгээний үндсэн багц нь хэрэглэгч олон суваг дамжуулах үйлчилгээ эрхлэгч (цаашид “ОСДҮЭ” гэх)-ээс худалдан авч болох анхдагч, хамгийн бага багц бөгөөд иргэдийн мэдээлэл хүртэх эрхийг хангах, үндэсний телевизийн контентыг дэмжих, хэрэглэгчийн эрх ашгийг хамгаалахад чухал ач холбогдолтой юм.

Харилцаа холбооны зохицуулах хороо (цаашид “Зохицуулах хороо” гэх)-ноос олгосон тусгай зөвшөөрлийн дагуу 2026 оны эхний хагас жилийн байдлаар 22 ОСДҮЭ үйл ажиллагаа явуулж байна. Олон суваг дамжуулах үйлчилгээний үндсэн багцын зохицуулалтын журмын 3.6-д зааснаар ОСДҮЭ нь үндсэн багцын талаарх (үнэ тариф, хэрэглэгчийн тоо, сувгийн тоо, жагсаалт зэрэг) мэдээллийг хагас жил тутам статистик мэдээллийн хүрээнд Зохицуулах хороонд ирүүлэх үүрэгтэй.

Энэхүү тайланд 22 ОСДҮЭ-ээс ирүүлсэн статистик мэдээлэлд үндэслэн тэдгээрийн үндсэн багцаар дахин дамжиж буй телевизийн сувгийн тоон мэдээллийг нэгтгэж, Өргөн нэвтрүүлгийн тухай хууль болон холбогдох журмын шаардлагад нийцэж буй эсэхэд хяналт хийсэн дүнг тусгалаа. Нэгтгэлээр ОСДҮЭ-ийн үндсэн багцаар нийт 1314 (давхардсан тоогоор) телевизийн суваг дамжиж байгаагийн 1014 буюу 77.2 хувь нь дотоодын, 300 буюу 22.8 хувь нь гадаадын суваг байна.

22 олон суваг дамжуулах үйлчилгээ эрхлэгч	1,314 үндсэн багцаар дамжиж буй суваг	77.2% дотоодын сувгийн эзлэх хувь	20 улсын 300 гадаадын суваг
--	--	--	---------------------------------------

2. ЭРХ ЗҮЙН ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ОРЧИН

Өргөн нэвтрүүлгийн тухай хуульд үндсэн багцтай холбоотой зарчмыг тогтоож, нарийвчилсан зохицуулалтыг журмаар зохицуулахаар заасан байна. Үүнд:

- Өргөн нэвтрүүлгийн тухай хуулийн 4.1.19-д “үндсэн багц”-ыг хэрэглэгч ОСДҮЭ-ээс худалдан авч болох анхдагч, хамгийн бага багц гэж тодорхойлсон;
- 26.5-д үндсэн багцад олон нийтийн телевиз болон өргөн нэвтрүүлгийн телевизийн сувгууд заавал багтахаар;
- 26.6-д үндсэн багцын үнэ тарифын үндэслэл болон багцад тавигдах шаардлагыг Зохицуулах хорооноос баталсан журмаар хянаж, зохицуулахаар;
- 26.7-д үндэсний олон нийтийн телевиз болон өргөн нэвтрүүлгийн телевизийн сувгийг үндсэн багцын эхэнд байрлуулахаар тус тус заасан байна.

Харин Олон суваг дамжуулах үйлчилгээний үндсэн багцын зохицуулалтын журмаар Өргөн нэвтрүүлгийн тухай хуулийн 26.5, 26.6-д заасан үндсэн багцтай холбоотой зохицуулалтыг нарийвчлан тогтоосон. Тус журмын 2.1-д ОСДҮЭ үндсэн багцдаа олон нийтийн телевиз болон өргөн нэвтрүүлгийн телевизийг заавал багтаахаар, 2.2-т бусад суваг нэмэх бол олон нийтийн нийтлэг эрх ашгийг хангасан, олон талт мэдээ, мэдээлэл, Монгол үндэсний түүх, соёл, шинжлэх ухаан, танин

мэдэхүй, хүүхэд, боловсрол, спортын хөтөлбөр бүхий телевизийг багтаах зарчмыг баримтлахаар заасан. Журмын 2.3-т үндсэн багцад дараах шаардлагыг тавьсан:

- Агуулгын шаардлага (2.3.1): хүүхдийг зохисгүй агуулгаас хамгаалах зорилгоор насанд хүрэгчдэд зориулсан (18+) төрөлжсөн хөтөлбөртэй гадаад, дотоодын телевизийн сувгийг үндсэн багцад оруулахгүй байх;
- Гадаад сувгийн эрх, эзлэх хувь (2.3.2): үндсэн багцад зөвхөн албан ёсны эрхтэй, Зохицуулах хороонд бүртгүүлсэн гадаад сувгийг оруулах бөгөөд гадаадын телевизийн сувгийн тоо үндсэн багцын нийт сувгийн 30 хувиас хэтрэхгүй байх;
- Гадаад сувгийн төвлөрөл (2.3.3, 2.3.4): үндсэн багц дахь гадаад сувгуудын эзэмшил зөвхөн нэг улсынх биш байх бөгөөд аль нэг улсын телевизийн суваг нийт гадаад сувгийн 30 хувиас хэтрэхгүй байх;
- Төлбөртэй суваг (2.3.5, 2.3.7): гадаад, дотоодын төлбөртэй телевизийг үндсэн багцад оруулахгүй байх, төлбөр төлж авч буй сувгийг нэмж оруулсан тохиолдолд түүний төлбөрийг үндсэн багцын үнэ тарифын өртөгт шингээхгүй байх;
- Үнэ тариф (2.3.6): үндсэн багцын үнэ тариф нь уг багцад хамаарах телевизийн үйлчилгээг дамжуулахад гарах өртөгт баримжаалсан байх.

Олон суваг дамжуулах үйлчилгээний үндсэн багцын зохицуулалтын журмын 2.4-т үндсэн багц дахь сувгийг олон нийтийн телевизийн үндсэн суваг; өргөн нэвтрүүлгийн телевиз болон олон нийтийн телевизийн бусад суваг; арилжааны телевиз; гадаадын телевизийн суваг гэсэн дарааллаар байрлуулахаар зохицуулсан бөгөөд сувгийн дугаарыг ОСДҮЭ болон телевиз хооронд байгуулах гэрээнд тусгана (2.5). Түүнчлэн ОСДҮЭ-ийн бусад багц нь үндсэн багцыг багтаасан байх (2.6), өргөн нэвтрүүлгийн телевиз бусад арилжааны телевизтэй нийлж төлбөртэй багц үүсгэхгүй байх (2.7), хэрэглэгч үндсэн багцын төлбөрөө төлөөгүй тохиолдолд олон нийтийн телевизийн үндсэн сувгийг гэрээнд заасан хугацаанд үзэх боломжтой байх (2.8) шаардлагыг тогтоосон.

Хяналтын тогтолцооны хувьд ОСДҮЭ нь тусгай зөвшөөрөл шинээр авсан бол үйлчилгээгээ эхлүүлэхээс, үндсэн багцад өөрчлөлт оруулах бол өөрчлөлт оруулахаас 30 хоногийн өмнө үндсэн багцын сувгийн жагсаалт, төрөл жанр, улс, төлбөр төлдөг эсэх, үнэ тарифын өртгийн тооцоолол зэрэг мэдээллийг Зохицуулах хорооны ажлын албанд хянуулахаар ирүүлнэ (3.1). Мөн үндсэн багцын талаарх (үнэ тариф, хэрэглэгчийн тоо, сувгийн тоо, жагсаалт зэрэг) мэдээллийг хагас жил тутамд статистик мэдээллийн хүрээнд ирүүлэх үүрэгтэй (3.6) гэж заасан байдаг.

3. ОЛОН СУВАГ ДАМЖУУЛАХ ҮЙЛЧИЛГЭЭ ЭРХЛЭГЧИЙН ҮНДСЭН БАГЦААР ДАМЖИЖ БУЙ ТЕЛЕВИЗИЙН СУВГИЙН БҮРТГЭЛ

Зохицуулах хорооноос олон суваг дамжуулах үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл авсан 22 үйлчилгээ эрхлэгчээс ирүүлсэн статистик мэдээлэлд үндэслэн үндсэн багцаар дахин дамжуулж буй телевизийн сувгийн мэдээллийг дотоодын болон гадаадын сувгаар ангилан нэгтгэв. Нэгтгэсэн дүнгээр ОСДҮЭ-ийн үндсэн багцаар нийт 1,314 (давхардсан тоогоор) телевизийн суваг дамжиж байгаагаас 1,014

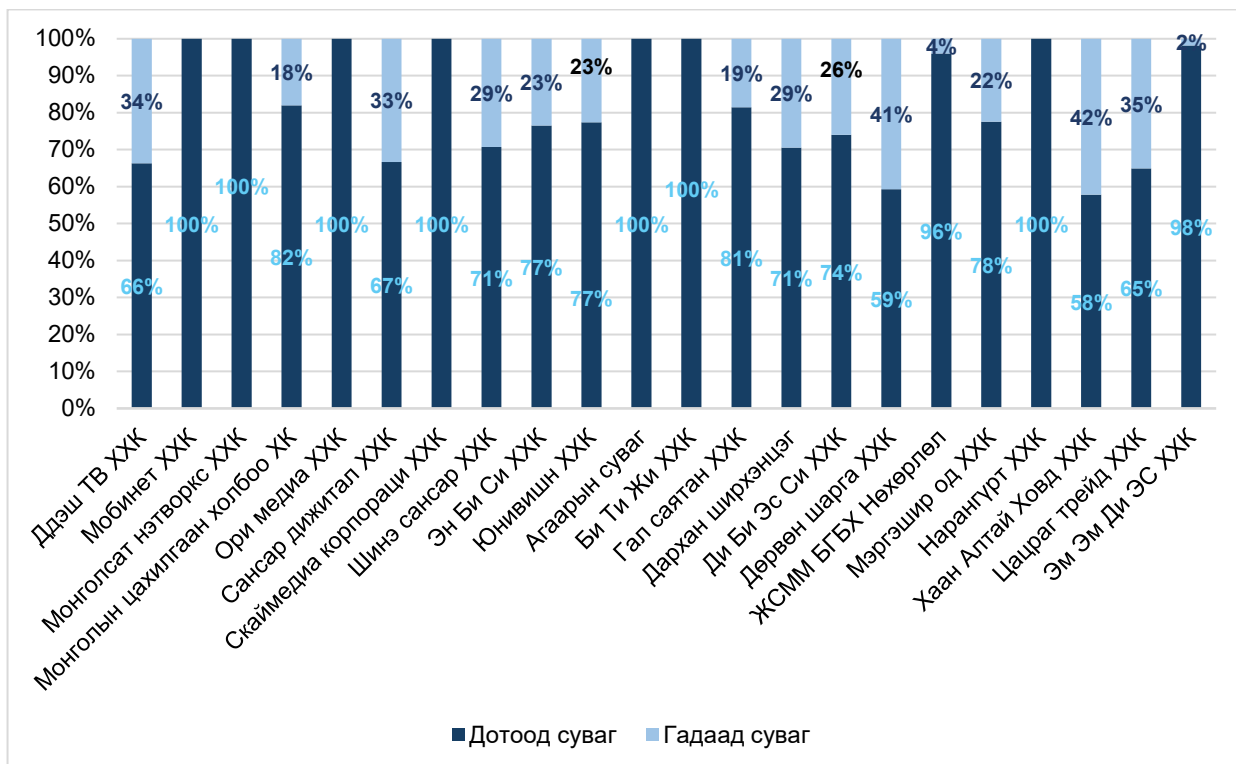
буюу 77.2 хувь нь дотоодын, 300 буюу 22.8 хувь нь гадаадын телевизийн суваг байна.

Дээрх мэдээллээс үзэхэд үндсэн багцад дотоодын телевизийн сувгийн эзлэх хувь гадаадын сувгаас харьцангуй өндөр байгаа бөгөөд нийт сувгийн бүтцийн дийлэнхийг дотоодын сувгууд бүрдүүлж байна.

Хүснэгт-1. ОСДҮЭ-н үндсэн багцаар дамжиж буй гадаад, дотоодын ТВ сувгийн тоон мэдээлэл

№	Үйлчилгээ эрхлэгч	Дотоод суваг	Гадаад суваг	Нийт
1	Ддэш ТВ ХХК	61	31	92
2	Мобинет ХХК	23		23
3	Монголсат нэтворкс ХХК	19		19
4	Монголын цахилгаан холбоо ХК	41	9	50
5	Ори медиа ХХК	22		22
6	Сансар дижитал ХХК	60	30	90
7	Скаймедиа корпораци ХХК	23		23
8	Шинэ сансар ХХК	58	24	82
9	Эн Би Си ХХК	49	15	64
10	Юнивишн ХХК	89	26	115
11	Агаарын суваг	53		53
12	Би Ти Жи ХХК	44		44
13	Гал саятан ХХК	57	13	70
14	Дархан ширхэнцэг	48	20	68
15	Ди Би Эс Си ХХК	37	13	50
16	Дөрвөн шарга ХХК	48	33	81
17	ЖСММ БГБХ Нөхөрлөл	48	2	50
18	Мэргэшир од ХХК	45	13	58
19	Нарангүрт ХХК	27		27
20	Хаан Алтай Ховд ХХК	59	43	102
21	Цацраг трейд ХХК	50	27	77
22	Эм Эм Ди Эс ХХК	53	1	54
Нийт		1014	300	1314

График-1. ОСДҮЭ-н үндсэн багцаар дамжиж буй гадаад, дотоодын ТВ сувгийн эзлэх хувь

Дотоодын сувгийн эзлэх хувь өндөр байгаа нь үндсэн багцад дотоодын телевизийн сувгийг түлхүү дамжуулах нөхцөл бүрдсэн бөгөөд үндэсний телевизийн контентыг дэмжих, иргэдийн мэдээлэл хүртэх эрхийг хангах зохицуулалтын зорилготой уялдаж байна.

Үндсэн багцын сувгийн тоо үйлчилгээ эрхлэгчдийн хооронд харилцан адилгүй байгаа бөгөөд Улаанбаатар хотын үйлчилгээ эрхлэгчдээс Юнивишн ХХК 115 телевизийн суваг, орон нутгийн үйлчилгээ эрхлэгчдээс Хаан Алтай Ховд ХХК 102 телевизийн суваг дамжуулж байгаа нь хамгийн өндөр үзүүлэлттэй байна. Харин Монголсат нэтворкс ХХК 19 телевизийн суваг, 4 радио суваг дамжуулж байгаа нь телевизийн сувгийн тоогоор хамгийн бага үзүүлэлттэй байна. Юнивишн ХХК болон Монголсат нэтворкс ХХК-ийн үндсэн багцаар дамжуулж буй телевизийн сувгийн тоо 96 сувгаар буюу 6 дахин ялгаатай байгаа нь үйлчилгээ эрхлэгчдийн үндсэн багцын хэмжээ, сувгийн сонголт харилцан адилгүй байгааг харуулж байна.

Түүнчлэн үндсэн багцын дотоодын болон гадаадын сувгийн харьцаа мөн харилцан адилгүй байна. Нийт 22 үйлчилгээ эрхлэгчийн 15 нь гадаадын телевизийн суваг үндсэн багцдаа оруулсан бол 7 нь зөвхөн дотоодын сувгаас бүрдсэн үндсэн багцыг хэрэглэгчдэд хүргэж байна. Үндсэн багцын хэмжээ болон сувгийн бүтцийн дээрх ялгаа нь үйлчилгээ эрхлэгчийн дамжуулах сүлжээний технологи, сүлжээний багтаамж, үйлчилгээний хамрах хүрээ, сувгийн сонголтын бодлого зэрэг хүчин зүйлтэй холбоотой байж болзошгүй байна.

3.1. ДОТООДЫН СУВАГ

Олон суваг дамжуулах үйлчилгээ эрхлэгчдийн үндсэн багцаар давхардсан тоогоор нийт 1,014 дотоодын телевизийн суваг дамжиж байгаагаас арилжааны

телевиз 472 буюу 46.6 хувь, өргөн нэвтрүүлгийн телевиз 455 буюу 44.9 хувь, МҮОНТ-ийн суваг 86 буюу 8.5 хувь, төлбөртэй телевиз 1 буюу 0.1 хувийг тус тус эзэлж байна. Мөн Монголсат нэтворкс ХХК-ийн үндсэн багцад 4 радио суваг бүртгэгдсэн байна.

Улаанбаатар хотын 18 өргөн нэвтрүүлгийн телевизийн сувгийг 22 үйлчилгээ эрхлэгчийн 20 нь бүрэн дамжуулж байгаа бол Нарангүрт ХХК 13, Цацраг трейд ХХК 17 сувгийг тус тус дамжуулж байна. Энэ нь дээрх хоёр үйлчилгээ эрхлэгчийн үндсэн багц нь “Олон суваг дамжуулах үйлчилгээний үндсэн багцын зохицуулалтын журам”-ын 2.1-д заасан өргөн нэвтрүүлгийн телевизийг үндсэн багцад заавал багтаах шаардлагыг бүрэн хангахгүй байна.

Хүснэгт-2. ОСДҮЭ-ийн үндсэн багцаар дахин дамжиж байгаа дотоодын телевизийн сувгийн тоо

№	Үйлчилгээ эрхлэгчийн нэр	МҮОНТ суваг	Өргөн нэвтрүүлгийн ТВ		Арилжааны ТВ		Радио	Төлбөртэй ТВ	Нийт
			Улаанбаатар хотын ӨНТВ	Орон нутгийн ӨНТВ	Улаанбаатар хотын АТВ	Орон нутгийн АТВ			
1	Ддэш ТВ ХХК	5	18	9	27	2			61
2	Мобинет ХХК	5	18						23
3	Монголсат нэтворкс ХХК	1	18				4		23
4	Монголын цахилгаан холбоо ХК	5	18	1	17				41
5	Ори медиа ХХК	1	18		3				22
6	Сансар дижитал ХХК	5	18		36			1	60
7	Скаймедиа корпораци ХХК	5	18						23
8	Шинэ сансар ХХК	5	18		35				58
9	Эн Би Си ХХК	5	18		26				49
10	Юнивишн ХХК	5	18	25	38	3			89
11	Агаарын суваг	4	18	5	26				53
12	Би Ти Жи ХХК	4	18	3	19				44
13	Гал саятан ХХК	5	18	2	32				57
14	Дархан ширхэнцэг	3	18	1	26				48
15	Ди Би Эс Си ХХК	3	18	3	13				37
16	Дөрвөн шарга ХХК	4	18	4	22				48
17	ЖСММ БГБХ Нөхөрлөл	4	18		26				48
18	Мэргэшир од ХХК	4	18		23				45
19	Нарангүрт ХХК	1	13		13				27
20	Хаан Алтай Ховд ХХК	4	18	4	32	1			59
21	Цацраг трейд ХХК	4	17	3	25	1			50
22	Эм Эм Ди Эс ХХК	4	18	5	26				53
Нийт		86	390	65	465	7	4	1	1014+4радио

Орон нутгийн өргөн нэвтрүүлгийн телевизийн сувгийг үйлчилгээ эрхлэгчид харилцан адилгүй тоогоор дамжуулж байна. Тухайлбал, Юнивишн ХХК 25, Агаарын суваг ХХК 5, Эм Эм Ди Эс ХХК 5, Дөрвөн шарга ХХК 4, Хаан Алтай Ховд ХХК 4

сувгийг тус тус дамжуулж байгаа бол зарим үйлчилгээ эрхлэгч орон нутгийн өргөн нэвтрүүлгийн телевизийн суваг огт дамжуулаагүй байна.

Монголын үндэсний олон нийтийн телевизийн сувгийн тоо үйлчилгээ эрхлэгч тус бүрт харилцан адилгүй буюу 1-5 сувгийн хооронд байна. Үйлчилгээ эрхлэгчид нь Монголын үндэсний олон нийтийн телевизийн сувгуудыг зөвхөн үндсэн сувгийг болон бусад 5 сувгийг бүгдийг дамжуулах зэргээр ялгаатай дамжуулж байна. Нийт 22 үйлчилгээ эрхлэгчийн 17 нь 4-5 сувгийг дамжуулж байгаа бол Монголсат нэтворкс ХХК, Ори медиа ХХК, Нарангүрт ХХК тус бүр МҮОНТ-н 1 сувгийг дамжуулж байна.

Түүнчлэн Сансар дижитал ХХК-ийн үндсэн багцад 1 төлбөртэй телевизийн суваг бүртгэгдсэн нь “Олон суваг дамжуулах үйлчилгээний үндсэн багцын зохицуулалтын журам”-ын 2.3.5, 2.3.7-д заасан төлбөртэй сувгийг үндсэн багцад оруулахгүй байх шаардлагатай нийцэхгүй байна.

3.2. ГАДААДЫН СУВАГ

Үйлчилгээ эрхлэгчдийн үндсэн багцаар дамжиж буй гадаадын телевизийн сувгийн тоо 2025 онд 23 улсын 438 байсан бол 2026 оны хагас жилийн байдлаар 20 улсын 300 болж, 138-аар буюу 31.5 хувиар буурсан байна. Сувгаа үндсэн багцаар дамжуулж буй улсын тоо 3-аар цөөрч, нэг улсад ногдох сувгийн дундаж тоо 19-оос 15 болж буурсан байна.

Хүснэгт-3. ОСДҮЭ-ийн үндсэн багцаар дахин дамжиж байгаа гадаадын телевизийн сувгийг улсаар нь авч үзвэл

№	Эрх эзэмшигч улс	Дэд ТВ ХХК	Мобинет ХХК	Монголсат нэтворкс ХХК	Монголын цахилгаан холбоо ХК	Ори медиа ХХК	Сансар дижитал ХХК	Скаймедиа корпораци ХХК	Шинэ сансар ХХК	Эн Би Си ХХК	Юнивишн ХХК	Агаарын суваг	Би Ти Жи ХХК	Гал саятан ХХК	Дархан ширхэнцэг	Ди Би Эс Си ХХК	Дөрвөн шарга ХХК	ЖСММ БГБХ Нөхөрлөл	Мэргэшир од ХХК	Нарангүрт ХХК	Хаан Алтай Ховд ХХК	Цацраг трейд ХХК	Эм Ди Эс ХХК	Нийт
1	АНУ	7			1						4					2	1	1			4	1		21
2	БНСУ	2					1		2		2			1								1		9
3	БНХАУ	2			1		7		6	2	4			2	3	4		1	5		3	1	1	51
4	Болгар	1																						1
5	Вьетнам										1													1
6	Герман				1		1		1	1	1								1		1	1		8
7	Испани								1															1
8	Их Британи	2					2			1	1						2				6			14
9	Казахстан	5					1		1		3					1					6	1	1	19
10	Канад																				1			1
11	Катар								1	1	1								1			1		5
12	ОХУ	7			4		13		5	6	4			6	16	3	25		3		19	9		120
13	Сингапур	2							1		1								0					4
14	Словак	1																	0					1
15	Турк						1		1	1				1	1	2			1			1		9
16	Украйн										3													3
17	Франц	1					3		4	2				1		1			1					13
18	Хонг Конг									1														1

№	Эрх эзэмшигч улс	Ддэш ТВ ХХК	Мобинет ХХК	Монголсат нэтворкс ХХК	Монголын цахилгаан холбоо ХК	Ори медиа ХХК	Сансар дижитал ХХК	Скаймедиа корпораци ХХК	Шинэ сансар ХХК	Эн Би Си ХХК	Юнивишн ХХК	Агаарын суваг	Би Ти Жи ХХК	Гал саатан ХХК	Дархан ширхэнцэг	Ди Би Эс Си ХХК	Дөрвөн шарга ХХК	ЖСММ БГБХ Нөхөрлөл	Мэргэшир од ХХК	Нарангүрт ХХК	Хаан Алтай Ховд ХХК	Цацраг трейд ХХК	Эм Эм Ди ЭС ХХК	Нийт
19	Швед				1												5				2			8
20	Япон	1			1		1		1		1			2				1			1	1		10
Нийт		31	0	0	9	0	30	0	24	15	26	0	0	13	20	13	33	2	13	0	43	27	1	300

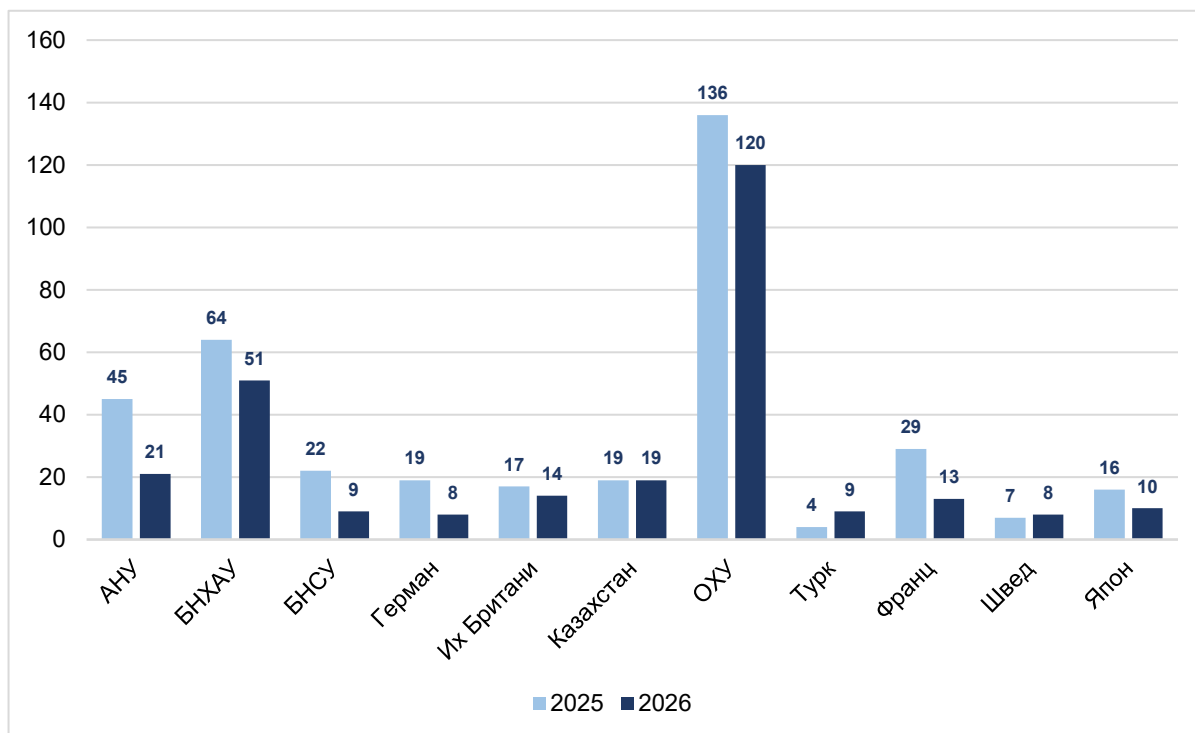
Олон суваг дамжуулах үйлчилгээ эрхлэгчдийн үндсэн багцаар 20 улсын давхардаагүй тоогоор 154, давхардсан тоогоор 300 гадаадын суваг дамжиж байна. Гадаадын 20 улсын телевизийн сувгийг дамжуулж байгаа ч цөөн улсад төвлөрсөн байна. ОХУ-ын суваг 120 байгаа нь нийт гадаад сувгийн 40 хувийг эзэлж, 13 үйлчилгээ эрхлэгчийн үндсэн багцад багтсан байна. Харин БНХАУ 51 (17%), АНУ 21 (7%), Казахстан 19 (6.3%), Их Британи 14 (4.7%) тус тус эзэлж байна. ОХУ болон БНХАУ-н телевизийн суваг нийлээд 57 хувь, эхний таван улсын суваг 75 хувийг эзэлж байна. Болгар, Вьетнам, Испани, Канад, Словак, Хонг Конг гэсэн 6 улсаас тус бүр ганц суваг дамжиж байна.

Гадаадын сувгийн тоогоор Хаан Алтай Ховд ХХК 43 (14.3%), Дөрвөн шарга ХХК 33 (11.0%), Ддэш ТВ ХХК 31 (10.3%), Сансар дижитал ХХК 30 (10.0%) сувгийг тус тус дамжуулж байгаа бөгөөд эдгээр дөрвөн үйлчилгээ эрхлэгчийн нийт 137 суваг нь гадаадын нийт сувгийн 45.7 хувийг бүрдүүлж байна.

Түүнчлэн зарим үйлчилгээ эрхлэгчийн үндсэн багцад дамжуулж буй гадаадын сувгийн бүтцэд ОХУ-ын сувгууд зонхилж байгаа нь гадаадын сувгийн сонголт тодорхой улс орнуудад төвлөрсөн байдлыг харуулж байна.

График 2-т ОСДҮЭ-ийн үндсэн багцаар хамгийн олон суваг дамжиж буй 11 улсын сувгийн тоог 2025 онтой харьцуулсан ба 2026 онд 11 улсын суваг үндсэн багцаар дамжиж буй нийт 300 гадаад сувгийн 94 хувийг эзэлж байна. Иймд гадаад сувгийн ерөнхий чиг хандлагыг эдгээр улс бүрэн тодорхойлж байна. 11 улсын найм нь буурч, Казахстан 19 сувагтайгаар өөрчлөлтгүй үлдэж, Турк, Швед хоёр л өссөн байна. Турк улсын суваг 4-өөс 9 болж хоёр дахин илүү, Шведийн суваг 7-оос 8 болж нэгээр нэмэгдсэн. Хоёулаа суурь тоо бага тул багцад үзүүлэх нөлөө бага байна.

График-2. ОСДҮЭ-н үндсэн багцаар хамгийн олон дамжиж 11 улсын телевизийн сувгийг 2025 онтой харьцуулахад

Тоон хэмжээгээр хамгийн их бууралт АНУ-ын сувгийн тоонд гарсан бөгөөд 45-аас 21 болж, 24 сувгаар буюу 53.3 хувиар буурсан байна. Үүний дараа ОХУ-ын суваг 136-аас 120 болж 16 сувгаар (11.8%), Францын суваг 29-өөс 13 болж 16 сувгаар (55.2%), БНХАУ-ын суваг 64-өөс 51 болж 13 сувгаар (20.3%), БНСУ-ын суваг 22-оос 9 болж 13 сувгаар (59.1%), Герман 19-өөс 8 болж 11 сувгаар (57.9%), Япон 16-аас 10 болж 6 сувгаар (37.5%), Их Британи 17-оос 14 болж 3 сувгаар (17.6%) тус тус буурсан байна.

Гадаадын телевизийн сувгийн бүтцээс үзэхэд ОХУ-ын сувгийн тоо бусад улстай харьцуулахад мэдэгдэхүйц өндөр байна. 2026 онд ОХУ-ын 120 суваг бүртгэгдсэн нь БНХАУ-ын 51 сувгаас 2.4 дахин, АНУ-ын 21 сувгаас 5.7 дахин их байна.

Мөн бусад улсын сувгийн тоо ОХУ, БНХАУ-ын сувгийн тоотой харьцуулахад буурсан байна. Үүний үр дүнд 11 улсын нийт гадаадын сувгийн дотор ОХУ болон БНХАУ-ын сувгийн эзлэх хувь 2025 онд 52.9 хувь байсан бол 2026 онд 60.6 хувь болж өссөн байна. Тухайлбал, ОХУ-ын сувгийн эзлэх хувь 36 хувиас 42.6 хувь болж нэмэгдсэн байна.

Иймд гадаадын телевизийн сувгийн нийт тоо буурсан хэдий ч сувгийн эх үүсвэрийн төвлөрөл нэмэгдэж, цөөн улсын сувгийн эзлэх байр суурь өссөн байна.

3.3. ГАДААД СУВГИЙН ЭЗЛЭХ ХУВЬ

Үйлчилгээ эрхлэгч тус бүрийн үндсэн багцад дамжиж буй гадаадын телевизийн сувгийн эзлэх хувийг нийт сувгийн тоотой харьцуулан үзэхэд Ддэш ТВ ХХК 33.7%, Сансар дижитал ХХК 33.3%, Дөрвөн шарга ХХК 40.7%, Хаан Алтай Ховд ХХК 42.2%, Цацраг трейд ХХК 35.1% байгаа нь журмаар тогтоосон 30 хувийн хязгаараас тус тус 3.3–12.2 нэгж хувиар давсан байна. Иймд эдгээр 5 үйлчилгээ эрхлэгч нь журмын

2.3.2-т заасан гадаадын телевизийн сувгийн тоо үндсэн багцын нийт сувгийн 30 хувиас хэтрэхгүй байх шаардлагыг хангаагүй байна.

Харин журмын 2.3.4-т заасан үндсэн багц дахь аль нэг улсын телевизийн сувгийн эзлэх хувь нийт гадаадын сувгийн 30 хувиас хэтрэхгүй байх шаардлагын хэрэгжилтийг авч үзэхэд гадаадын суваг дамжуулж буй 15 үйлчилгээ эрхлэгчийн 3 нь шаардлагад нийцэж, үлдсэн 12 үйлчилгээ эрхлэгчийн хувьд 30 хувийн хязгаарыг давсан байна. Шаардлагад нийцэж буй үйлчилгээ эрхлэгчдээс Ддэш ТВ ХХК-ийн хувьд 23%, Юнивишн ХХК-ийн хувьд 15%, Шинэ сансар ХХК-ийн хувьд 25% байгаа нь аль нэг улсын телевизийн сувагт тавих шаардлагыг хангаж байна.

Харин шаардлагыг хангаагүй үйлчилгээ эрхлэгчдээс Дархан ширхэнцэгийн 80 хувь нь ОХУ-ын, Дөрвөн шарга ХХК-ийн 76 хувь нь ОХУ-ын суваг байгаа нь хамгийн өндөр үзүүлэлттэй байна.

Түүнчлэн Эм Эм Ди Эс ХХК нь үндсэн багцдаа казахстан улсын 1 сувгийг оруулсан нь үндсэн багц дахь нийт гадаад сувагт эзлэх нэг улсын суваг 30%-с хэтрэхгүй байх шаардлагын хэрэгжилттэй нийцэхгүй буюу өөр 3 улсын тус бүр нэг суваг нэмж оруулах эсхүл дамжуулж байгаа нэг сувгаа дамжуулахаа болих шаардлага үүсэхээр байна.

Мөн Сансар дижитал ХХК, Дөрвөн шарга ХХК, Хаан Алтай Ховд ХХК, Цацраг трейд ХХК нь журмын 2.3.2 болон 2.3.4-т заасан шаардлагуудыг нэгэн зэрэг хангаагүй байна. Харин Ддэш ТВ ХХК-ийн хувьд 2.3.2-ын 30 хувийн хязгаарыг давсан боловч 2.3.4-ийн шаардлагын хувьд нийцсэн байна.

Хүснэгт-4. ОСДҮЭ-ийн үндсэн багцаар дамжиж буй гадаадын телевизийн сувгийн эзлэх хувь

№	Үйлчилгээ эрхлэгч	Дотоод суваг	Гадаад суваг	Гадаад сувгийн эзлэх хувь	Хувь хэмжээ хэтэрсэн аль нэг улсын ТВ суваг	Нийт
Улаанбаатар						
1	Ддэш ТВ ХХК	61	31	33.7%	23% (АНУ-7, ОХУ-7)	92
2	Мобинет ХХК	23	Үндсэн багцад гадаад суваг дамжуулдаггүй			23
3	Монголсат нэтворкс ХХК	19	Үндсэн багцад гадаад суваг дамжуулдаггүй			19
4	Монголын цахилгаан холбоо ХК	41	9	18%	44% (ОХУ-4)	50
5	Ори медиа ХХК	22	Гадаад суваг дамжуулдаггүй			22
6	Сансар дижитал ХХК	60	30	33.3%	43% (ОХУ-13)	90
7	Скаймедиа корпораци ХХК	23	Үндсэн багцад гадаад суваг дамжуулдаггүй			23
8	Шинэ сансар ХХК	58	24	29.3%	25% (БНХАУ-6)	82
9	Эн Би Си ХХК	49	15	23.4%	40% (ОХУ-6)	64
10	Юнивишн ХХК	89	26	22.6%	15% (АНУ-4, ОХУ-4, БНХАУ-4)	115
Орон нутаг						
1	Агаарын суваг	53	Гадаад суваг дамжуулдаггүй			53
2	Би Ти Жи ХХК	44	Гадаад суваг дамжуулдаггүй			44
3	Гал саятан ХХК	57	13	18.6%	46% (ОХУ-6)	70
4	Дархан ширхэнцэг	48	20	29.4%	80% (ОХУ-16)	68
5	Ди Би Эс Си ХХК	37	13	26%	31% (БНХАУ-4)	50
6	Дөрвөн шарга ХХК	48	33	40.7%	76% (ОХУ-25)	81
7	ЖСММ БГБХ Нөхөрлөл	48	2	4%	50% (АНУ-1, БНХАУ-1)	50
8	Мэргэшир од ХХК	45	13	22.4%	38% (БНХАУ-5)	58
9	Нарангүрт ХХК	27	Гадаад суваг дамжуулдаггүй			27
10	Хаан Алтай Ховд ХХК	59	43	42.2%	44% (ОХУ-19)	102
11	Цацраг трейд ХХК	50	27	35.1%	41% (БНХАУ-11)	77

№	Үйлчилгээ эрхлэгч	Дотоод суваг	Гадаад суваг	Гадаад сувгийн эзлэх хувь	Хувь хэмжээ хэтэрсэн аль нэг улсын ТВ суваг	Нийт
12	Эм Эм Ди ЭС ХХК	53	1	1.9%	100% (КАЗАХ-1)	54
Нийт						1314

4. ҮНДСЭН БАГЦЫН СУВГИЙН ДАРААЛАЛ

“Олон суваг дамжуулах үйлчилгээний үндсэн багцын зохицуулалтын журам”-ын 2 дугаар зүйлийн 2.4-т заасны дагуу олон суваг дамжуулах үйлчилгээ эрхлэгч нь үндсэн багцаар дахин дамжуулж буй телевизийн сувгуудыг олон нийтийн телевизийн үндсэн суваг, өргөн нэвтрүүлгийн телевиз болон олон нийтийн телевизийн бусад суваг, арилжааны телевизийн суваг, гадаадын телевизийн суваг гэсэн дарааллаар байршуулна гэж заасан байдаг.

Дээрх заалтын хүрээнд үйлчилгээ эрхлэгчдийн үндсэн багцаар дамжиж буй телевизийн сувгийн дараалалд хяналт хийхэд дараах дутагдлууд байна. Үүнд:

Хүснэгт-5. ОСДҮЭ-ийн үндсэн багцаар дамжиж буй телевизийн сувгийн дараалалд хийсэн дүн

№	Үйлчилгээ эрхлэгч	Сувгийн байрлал буруу
Улаанбаатар		
1	Ддэш ТВ ХХК	Premier Sports 4 сувгийг гадаадын телевизийн сувгийн дунд байршуулсан.
2	Мобинет ХХК	Сувгийн дараалал алдаагүй
3	Монголсат нэтворкс ХХК	Сувгийн дараалал алдаагүй
4	Монголын цахилгаан холбоо ХК	Сувгийн дараалал алдаагүй
5	Ори медиа ХХК	Сувгийн дараалал алдаагүй
6	Сансар дижитал ХХК	2X2, CCTV14, CBEEBIES, BRIDGE HITS зэрэг гадаадын телевизийн сувгууд дотоодын сувгийн буюу арилжааны телевизийн сувгийн дунд байрласан. 902 KIDS төлбөртэй телевизийг үндсэн багцад багтаасан
7	Скаймедиа корпораци ХХК	Сувгийн дараалал алдаагүй
8	Шинэ сансар ХХК	Хөгжим ТВ гадаад сувгийн дунд байрласан.
9	Эн Би Си ХХК	N Sports, Bloomberg TV Mongolia, Luxe TV, Gogo TV телевизүүдийг гадаад сувгийн дунд байрлуулсан
10	Юнивишн ХХК	Гадаадын 26 ТВ суваг нь дотоодын ТВ сувгийн дунд байрласан. УИХ-н чуулган тусгай зөвшөөрөлгүй тв дамжуулсан
Орон нутаг		
1	Агаарын суваг	Арилжааны Mkipo телевизи нь ӨНТВ-н дунд байрласан. Улаанбаатар хотын хамрах хүрээтэй AUTO, ХӨХ МОНГОЛ телевизүүдийг Орхон аймгийн хамрах хүрээнд дамжуулсан.
2	Би Ти Жи ХХК	Сувгийн дараалал алдаагүй
3	Гал саятан ХХК	Улаанбаатар хотын хамрах хүрээтэй Хөх Монгол, News Channel, C Channel, auto зэрэг телевизүүдийг Өвөрхангай аймгийн хамрах хүрээнд дамжуулсан.
4	Дархан ширхэнцэг	Улаанбаатар хотын хамрах хүрээтэй хөх монгол, AUTO TV, news channel зэрэг телевизүүдийг Дархан-Уул аймгийн хамрах хүрээнд дамжуулсан. Арилжааны DREAM BOX, LIVE, LIKE, TSANIM MONGOL, ASAR телевизүүдийг гадаадын телевизийн дунд байрлуулсан.

№	Үйлчилгээ эрхлэгч	Сувгийн байрлал буруу
5	Ди Би Эс Си ХХК	Сувгийн дараалал алдаагүй
6	Дөрвөн шарга ХХК	Сувгийн дараалал алдаагүй
7	ЖСММ БГБХ Нөхөрлөл	Гадаадын телевизийн NBA болон NMTV сувгууд дотоод сувгийн дунд байрласан. Хөгжил тв нь Өргөн нэвтрүүлгийн тв дунд байрласан. ТЭНГЭР TV болон Малчин ТВ нь арилжааны тв дунд байрласан. Улаанбаатар хотын хамрах хүрээтэй Sky TV, AUTO, ХӨХ МОНГОЛ, Bantan, C CHANNEL телевизүүдийг Баян-Өлгий аймгийн хамрах хүрээнд дамжуулсан
8	Мэргэшир од ХХК	Арилжааны ӨЛЗИЙ TV, PARLIAMENT, MASS TV, ТАЛИЙН МОНГОЛ, NTN, ECO TV, MNC, AG TV, МЯНГАТ МАЛЧИН телевизүүдийг өргөн нэвтрүүлгийн дунд байршуулсан. Улаанбаатар хотын хамрах хүрээтэй AUTO TV, ХӨХ МОНГОЛ, Bantan зэрэг телевизүүдийг Дорноговь аймгийн хамрах хүрээнд дамжуулсан. Арилжааны суваг 7, CHANNEL 11, N SPORTS сувгууд гадаад сувгийн дунд, харин MOVIE BOX, CINEMA TV, MOVIE MAX, ASIAN BOX телевизүүд нь гадаад сувгийн ард байрласан. Өргөн нэвтрүүлгийн ТМ телевизийг дамжуулаагүй.
9	Нарангүрт ХХК	Арилжааны Global TV, Mass TV, Taliin mongol, Dream box телевизүүдийн нь өргөн нэвтрүүлгийн дунд байрласан. Мөн Central, TM, Star зэрэг телевизүүд нь арилжааны тв дунд байрласан. Өргөн нэвтрүүлгийн TB5, SBN, TV8, NTV, Сүлд зэрэг телевизүүдийг дамжуулаагүй.
10	Хаан Алтай Ховд ХХК	Өргөн нэвтрүүлгийн МАЛЧИН HD телевизийн суваг нь арилжааны тв дунд байрлуулсан. Улаанбаатар хотын хамрах хүрээтэй C CHANNEL, AUTO TV, SKY TV, ХӨХ МОНГОЛ, bantan зэрэг телевизүүдийг Ховд аймгийн хамрах хүрээнд дамжуулсан. Гадаадын NMTV болон HBO HD телевизүүдийн дотоодын ТВ дунд байршуулсан.
11	Цацраг трейд ХХК	Олон нийтийн MNB sport, MNB world телевизийн сувгууд нь ӨНТВ-н хойно байрласан. Орон нутгийн арилжааны D1 телевизийг Өргөн нэвтрүүлгийн телевизийн өмнө байршуулсан. Улаанбаатар хотын хамрах хүрээтэй Sky TV, Хөх монгол, Авто телевизүүдийг Дорнод аймгийн хамрах хүрээнд дамжуулсан. Арилжааны Dream box, Asian box, SPS-1 телевизүүдийг гадаадын телевизийн сувгийн хойно байршуулсан.
12	Эм Эм Ди ЭС ХХК	Арилжааны M kino телевизи нь ӨНТВ-н дунд байрласан. Олон нийтийн MNB news, MNB sport, MNB world сувгууд нь бусад дотоодын телевизүүдийн дунд байрласан. Улаанбаатар хотын хамрах хүрээтэй Хөх монгол, Авто телевизүүдийг Архангай аймгийн нутаг дэвсгэрт дамжуулсан. Гадаадын Kazak телевиз нь дотоодын телевизийн дунд байршуулсан.

Хяналтаар 22 үйлчилгээ эрхлэгчийн 8 нь сувгийн дарааллын хувьд алдаагүй, 13 нь журмын 2.4-т заасан сувгийн дарааллыг буруу байрлуулсан байна.

Түүнчлэн Агаарын суваг, Гал саятан ХХК, Дархан ширхэнцэг, ЖСММ БГБХ Нөхөрлөл, Мэргэшир од ХХК, Хаан Алтай Ховд ХХК, Цацраг трейд ХХК, Эм Эм Ди Эс ХХК зэрэг орон нутгийн 8 үйлчилгээ эрхлэгч Улаанбаатар хотын хамрах хүрээтэй телевизийг аймгийн нутаг дэвсгэрт дамжуулсан байна. Энэ нь Өргөн нэвтрүүлгийн тухай хуулийн 26.3-т заасан “олон суваг дамжуулах үйлчилгээ эрхлэгч нь тухайн нутаг дэвсгэрт дамжуулах тусгай зөвшөөрөлтэй радио, телевизийн хөтөлбөрийг дамжуулна” гэсэн шаардлагад нийцэхгүй байна. Мөн Юнивишн ХХК тусгай зөвшөөрөлгүй “УИХ-ын чуулган” сувгийг дамжуулсан нь дээрх заалтад нийцэхгүй байна.

5. ДҮГНЭЛТ

Хяналтын дүнгээр 22 ОСДҮЭ-ийн үндсэн багцаар давхардсан тоогоор нийт 1,314 телевизийн суваг дамжиж байгаагаас 77.2 хувь нь дотоодын, 22.8 хувь нь гадаадын

телевизийн суваг байна. Дотоодын сувгийн эзлэх хувь өндөр байгаа нь үндсэн багцын бүтцэд дотоодын телевизийн сувгууд давамгайл байгааг харуулж байна. Харин гадаадын сувгийн тоо 2025 онтой харьцуулахад 31.5 хувиар буурсан боловч ОХУ, БНХАУ-ын сувгийн эзлэх хувь нэмэгдэж, гадаадын телевизийн сувгийн эх үүсвэр цөөн улсад төвлөрсөн байна.

Үйлчилгээ эрхлэгч тус бүрийн түвшинд хууль, журмын шаардлагын хэрэгжилтийг авч үзэхэд дараах зөрчил, дутагдал илэрсэн байна. Үүнд:

- Өргөн нэвтрүүлгийн тухай хуулийн 26.5, журмын 2.1-д заасан өргөн нэвтрүүлгийн телевизийн сувгийг үндсэн багцад заавал багтаах шаардлагыг Нарангүрт ХХК, Цацраг трейд ХХК хангаагүй;
- журмын 2.3.2-т заасан гадаадын телевизийн сувгийн нийт үндсэн багцад эзлэх 30 хувийн хязгаарыг Ддэш ТВ ХХК, Сансар дижитал ХХК, Дөрвөн шарга ХХК, Хаан Алтай Ховд ХХК, Цацраг трейд ХХК тус тус хэтрүүлсэн;
- журмын 2.3.3-т заасан гадаадын сувгийн эх үүсвэрийг зөвхөн нэг улсаар хязгаарлахгүй байх шаардлагыг Эм Эм Ди Эс ХХК хангаагүй;
- журмын 2.3.4-т заасан аль нэг улсын телевизийн сувгийн нийт гадаадын сувгийн доторх 30 хувийн хязгаарыг гадаадын суваг дамжуулж буй 15 үйлчилгээ эрхлэгчийн 12 нь хэтрүүлсэн;
- журмын 2.3.5-д заасан төлбөртэй телевизийн сувгийг үндсэн багцад оруулахгүй байх шаардлагыг Сансар дижитал ХХК хангаагүй;
- журмын 2.4-т заасны дагуу телевизийн сувгийг тогтоосон дарааллын дагуу байрлуулах шаардлагыг 13 үйлчилгээ эрхлэгч хангаагүй;
- Өргөн нэвтрүүлгийн тухай хуулийн 26.3-т заасан шаардлагыг орон нутгийн 8 үйлчилгээ эрхлэгч болон Юнивишн ХХК хангаагүй байна.

Илэрсэн зөрчил, дутагдлын давтамжаар авч үзэхэд сувгийн дараалал болон гадаадын сувгийн улсын төвлөрөлтэй холбоотой шаардлагын хэрэгжилт хамгийн сул байна. Тухайлбал, сувгийн дарааллын шаардлагыг 13, гадаадын сувгийн улсын төвлөрөлтэй холбоотой шаардлагыг 12 үйлчилгээ эрхлэгч хангаагүй байна.

Цаашид үндсэн багцад суваг шинээр нэмэх, хасах, өөрчлөлт оруулах бүрд холбогдох хууль, журмын шаардлагыг урьдчилан хянан баталгаажуулж ажиллах шаардлагатай байна. Тухайлбал, гадаадын телевизийн сувгийн нийт үндсэн багцад эзлэх хувь болон тухайн улсын сувгийн эзлэх хувийн 30 хувийн хязгаарыг мөрдөх, төлбөртэй телевизийн сувгийг үндсэн багцад оруулахгүй байх, телевизийн сувгийг журмаар тогтоосон дарааллын дагуу байрлуулах шаардлагыг ханган ажиллах нь зүйтэй. Мөн хяналтаар илэрсэн зөрчил, дутагдлыг тухай бүр арилгаж, цаашид давтан гаргахгүй байх арга хэмжээ авч, холбогдох хууль тогтоомж, журмын хэрэгжилтийг бүрэн хангаж ажиллах шаардлагатай.